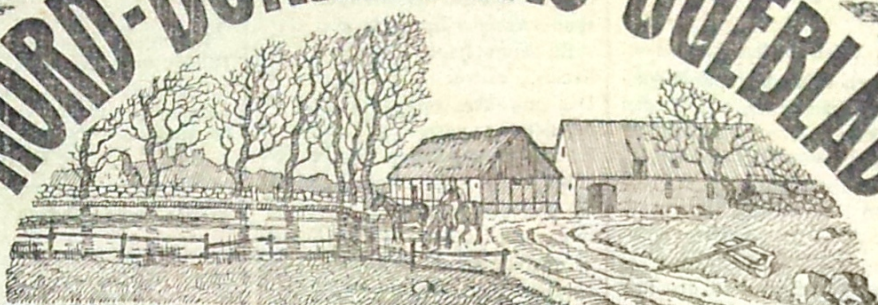

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker

Nr. 443

Freitag den 10 Marts 1922

10de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet eller ved
vore Bud i Allinge, Sandvig, Olsker, Ruts-
sker, Rø og Klemensker

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
kostar 1 Kr. halvårlig.

Tøbrud.

Nu fik vi Slut paa Frosten,
Luften er saa mild,
ret som er det Foraar
vi stundede til.

Og alle de forfrosne
Spurve kvadrer op,
mens Vintertaagen driver
i Pilens nøgne Top.

De klare Iskrystaller,
der formede paa hvide Gren,
de flyder nu med Sølet
bort i en Rødesten.

Og Sneens hvide Tæppe,
der dækket alt saa godt,
det smelter ganske sammen
til Vælling — Graat i Graat.
Inger Bugge.

Bornholm for 100 Aar siden.

Dr. Eschrichts Erindringer.

(Efter et Foredrag i Skandinavisk For-
ening den 29. April 1854).

—X—
Af Bornholm har, som bekendt, hele den midterste Del af Landet altid ligget uopdyrket under Navn af Almindingen. Paa min Tid var dog allerede en temmelig stor Strækning deraf bleven plantet med Gran. Bønderbyer findes ikke. Alle Gaardene ligge spredte, og enhver af dem er, ligesom Kirkerne, stillet efter de fire Verdenshjørner. Det sidste gør sig ogsaa gældende i Husenes hele indre Indretning. Stue- længen ligger nemlig fra Øst til Vest. Man træder ind i Storstuen gennem en Dør paa den østre Væg. Til venstre (mod Syd) har man da Vinduerne (3 eller 4) ud til Gaardrummet og langs med den Bænk, for hvilken er stillet et langt Bord: „det søndre Bordet“. Til højre staar et mindre Bord: „det nørre Bordet“, ved hvilket Tyendet eller ved Gæstebudene alle Mandfolk have deres Plads. Ved den vestlige Ende af det lange Bord findes en Lænestol med høj Ryg: Hæderssædet, hvortil ellers Husbonden, men ved Besøg Gæsten, ved Festerne Præsten har Eneberettigelse; ved Siden findes det bornholmske Uhr og Dørene til de andre Stuer.

Om De behager, ville vi engang træde ind i en saadan Storstue, medens der holdes et „Uffrøl“, det vil sige en Begravelsesfest. Paa Bænken langs Vinduerne til Gaardrummet sidde ved det „søndre Bordet“ alle „Quindfolkene“. De ere klædte i den nationale Sørge dragt, hvorved Rækken i sin Helhed faar et meget højtideligt Udseende. Deres Kjoler ere sorte eller idetmindste mørktfarvede; om Halsen er paa en særegen Maade bundet et hvidt Tørklæde, paa Hovedet sidder en Pynt af forskellig Form. De rigeste blandt dem bærer „Nøller“, smaa Huer, der sidder stærkt bagtil og ender lidt over Issen med en opretstående Strimmel tværs over Hovedet besat med en Række stive, stilkede sorte Blomster. Foran Issen er Haa- ret stræget stærkt tilbage og pudret. Ogsaa den midterste Del af Panden er ved Hjælp af Tælle eller Pomade belagt med Pudder i Form af en skarp afgrænset trekantet Del; der gaar spidst ned mod Næsen. Andre bære foran den korte Hue en Knippling af samme Form som hint Pud- derparti og forenet med to brønde Kniplinger, der over Ørene stige ned paa Kinderne. Alle „Quindfolkene“ sidde meget tavse og stille.

Er der Plads ved dette Bord til flere end Quindfolkene og Præsten (og Nexedoctoren), saa har ogsaa endnu Degnen og nogle af de før- nemme Bønder faaet Sæde paa dels nordre Bænk. Mandfolkene bære lange sorte Kjoler og smukt hvidt Linned, men Alt efter et gammeldags Snit. — Bordene ere belagte med meget rent Dækketøj. For hver Gæst ligger Gaffel, Kniv og Ske, for største Delen af gammeldags Form, Skebladet kreds rundt, Skaffet smukt udarbejdet. (Paa en af Ske- erne fandt jeg indgravet: 1660).

Præsten minder om de er færdige til Bords. Almindelig Stilhed paafølger, medens Alle holde Hovederne sæn- kede og Hænderne foldede. Præsten hæver sig først, derpaa strax alle de Øvrige, hvorpaa de ligesom Alle paa engang give sig til at smøre et Stykke Smørbrød og fylde Brænde- vingsglassene. Mandfolkene tømme først hver især sit Glas, hvorpaa et af Glassene gaar rundt i Quindfol- kenes Række. De gifte Koner tage for det meste ogsaa en hel „Syp“; Pigerne (udtales „Peierne“; de gan- ske unge kaldes „Piblinger“) nippe kun til Glasset. Hver spiser derefter sit Stykke Smørbrød.

Nu sættes en Mængde Fade paa de to Borde. (Ved større Fester kunne ogsaa være dækkede Borde i de andre Stuer). Den første Ret bestaar af Suppekød og Boller (saa vidt jeg ved, er Retterne altid de samme), hvortil ombæres Peberrod- sauce i Spøkkummer. Ved det „søn- dre Bordet“ bestrides Opvarmningen af Værten selv og af Bedemanden. Naar Kedskaalen begynder at tøm- mes, bliver Suppen baaret ind i Tin- kar og hældt ud i den. Gæsterne længe til Skaalene med deres Skeer,

og alt som Suppen mindskes, hæl- des nyt Forraad paa. — Den almin- delige Stilhed afbrydes nu og da af Præstens Opmuntringer, saasom: „naa, hvordan gaar det ved nørre Bordet? Jeg synes de er saa stille derovre“.

Suppen er spist, hvorpaa hver af Mandfolkene tager sin anden Syp. Knive og Gaffer afførres ved de Op- varrende, og nu sættes Stegene frem paa det søndre Bord: en Kalkun- steg, en Gaasesteg og en Lamme- steg, desuden vel og en Svine- eller Grisesteg eller Andesteg. Til Sauce for samtlige Stege bruges smeltet Smør, og til Syltetøj Rødbeder, til- beredt med hjemmelavet Ølledike. Til Drikke haves, foruden Brænde- vinen, kuu et gulladent, sædvanlig- vis uklart, tyndt, sødt Øl.

Præsten lader en Tallerken gaa rundt for de Fattige. Eller og er det Bedemanden, der kommer frem med Tallerkenen og i sand Bedemands- stil opfordrer til, efter gammel Skik nu at mindes den Fattige. Efter at Tallerkenen er gaaet rundt, paa hvil- ken hver plejer at lægge nogle Kob- berstykker, holder en Tale, der ved Barsel- gilder og Bryllupper sædvanlig er beregnet paa at være komisk, men ved Uffrøllerne idetmindste for den Fremmede ofte bliver det end mere ved den monotone Bedemands-Høj- tidelighed, hvormed den fremsiges i streng gammelbornholmsk Dialekt. Han takker de ærede Gæster, at de med deres Nærværelse have villet hædre den Aldede for sidste Gang, beder dem at ville blive der i Time eller og 6, alt efter Velbehag, og — at komme igen Allesammen næste Dag Kl. 11. Paa den Fremmede gør den sidste Anmodning, under Synet af de mange tomme Fade og sønderlemmede Stege, en slaaende Virkning.

Præsten spørger nu om de er færdige ved „nørre Bordet“, hvorpaa han minder dem alle om at læse deres Bøn. Efter en lignende Pavse som før Maaltidet, rejser man sig, og Ønsket „Velbekomme“ gaar der- paa om mellem hver især. Mand- folkene giver hinanden Haanden, Quindfolkene kysse hinanden gen- sidigen paa begge Sider af Munden. Hine give ogsaa hver af disse Haan- den, hvorhos dog ofte endnu van- ker et Kys.

Bedemandens Indbydelse til næ- ste Dagen er ingenlunde paa Skrømt. Den anden Dag beværges altid med Risengrød og Kiøflisk.

Forls.

Aften.

—!—
Solen sover derude nu i Havets vuggende Seng, saa kommer Turen nok snart til dig at sove, min lille Dreng! Dog, ikke før Moder kalder, ender vi denne stolte Dag; for vi vil nyde hvert Aandedrag, saa længe vi kan komme til det — Men sove, naar Moder vil det.

Stille bliver det udenfor, og stille bliver vi to; naar Solen er vugget til Hvile, gaar alt, som støjer, til Rø. Og støjet, det har vi begge, men nu har vi sat os saa stille ned, for vi vil rejse saa langt afsted paa Mindernes stærke Vinger, der os til Italien bringer.

Ingen rejser saa tidt som vi, men heller ingen saa let; vi kunde rejse hver Dag, vi to, og dog ikke blive træet. Her inde i Faders Stue har vi den hele runde Jord, saa vi kan rejse i Syd og Nord, hvorhen, hvorhen det os lyster, til fremmede Byer og Kyster.

Men tiest vi tar til Italien, hvor vi har været engang. Vi drømmer om alle de gamle Byer, om Sol, om Blomster og Sang. Vi drømmer om gule Floder, om grønne Marker og Bjerger blaa, om alle de Ting, vi sammen saa, om Vin, som giver os Kræfter — Saa sover vi godt derefter.

L. C. Nielsen.

Paa Fodtur

Servus fortæller om sine
Dagbogsoptegnelser og Minder.

(Kun for Nordbornholms Ugeblad)

—O—

Det havde været en vidunderlig Aften og Nat. Med Udsigt over den smukke Kyst og Middelhavet, havde vi lagt Forbjerget ved Gaeta bag os og nærmet os Terracina. Her havde vi revelt tørt Græs af og redt os et Leje i den store Hule, taget Bad paa fastende Hjerte og gaaet op i Byen, for at faa et rigeligt Mor- genmaal. Saa købte vi Proviant, nok til at holde Humøret oppe paa den drøje Vandring, der forestod, naar vi skulde gennem de øde, pon- tiniske Sumpe, slap over Færge- stedet og skridtede rask ud af Chau- seen, efter først at have drukket det sidste Bæger hos Færgemanden.

Sumpe, Sumpe, Sumpe, — ikke et eneste beboet Sted, ikke et Men- neske møder vi den hele Dag, — og dog fandt vi Tegn paa, at Men- nesker ogsaa havde færdedes der; vi fandt en Paraply, lidt medtaget af Vind og Vej, men ellers bruge- lig. Nielsen annekterede den straks som Solskærm. Ogsaa en lille Hund fandt vi, eller rettere: den kom lø- bende til os inde fra Sumpene — sullen og forkommen. Vi nykedes over den og gav den lidt Brød, og den fulgte os trofast.

Den fik Navnet „Fesser“, og vi morede os med at lære den smaa Kunster, bære en Stok og lign. — Den drak Vand i Sumpene, hvilket vi ikke turde, da vi var bange for Sumpfeberen. Om Aftenen kunde vi af Baalene se, at der hist og her opholdt sig Folk, og vi slog ind paa en Sti til det nærmeste Baal.

En Del Landarbejdere havde sam- let sig om det og laa og røg deres Piber. Paa vor Forespørgsel om en

Albergo, rystede de paa Hovedet, men da vi var tørstige, gav de os Vand at drikke.

Saa gik vi tilbage til Landevejen, og „Fesser“ fulgte os. — Længere fremme var en lille Lund. Her slog vi os til Rø under Træerne. Hun- den stod Vagt.

Næste Morgen delte vi vore Mad- rester med Hunden. Den var glad ved at komme videre, bjæffede og hoppede op ad os.

— Den Hund faar vi megen For- nøjelse af, sagde Nielsen; — men den er vist dyr at have paa Kost, den forslagne Rad.

Vi behøvede dog ikke at nære Bekymringer for den. Da vi ved Middagstid nærmede os Albaner- bjergene, efter at have passeret de tre Broer, forsvandt Hunden i den første By, just som vi var ved at lede efter et Kødudsalg. — Vi saa efter den, da vi havde spist.

— „Fesser! Fesser!“ — Fesser kom ikke mere.

Saa gik vi videre op ad de frugt- bare Bjergkraaninger, og havde af og til Udsigt ned over de side Sump- ket vi kunde følge Kanalen og Væ- jen, ad hvilken vi var kommes, lige til Havet og Kap Circeo.

I Velletri gjorde vi Rast, spiste til Aften og betragtede det brogede, muntre Folkoliv, der tog sig ejen- dommeligt ud paa Baggrund af den ældgamle By og den alvorlige Ruin.

Genzano, Albano, dejlige Byer, som gamle Kendinge hilser vi flygt- tigt paa dem, inden vi gaar ned ad den gamle Via Appia til Roma. — Vi hilste ogsaa paa 4 tyske Rejsen- de og oplevede et Eventyr, der nær havde faaet ubehagelige Følger.

Det var Nielsen, den Silkmund, der ikke vilde nøjes med de Fru- ter, der i rigt Overmaal hang ud over Murene, lige til at plukke. — Uden jeg anede det, var han smut- tet ind i en aabentstaaende Vinhave og var saa oplaget af de Herlighde- der, han saa derinde, at han var ved at snuble over Vingaardsman- den, der laa og skar Druer af.

Med en Ed var han sprunget op og en vild Jagt begyndte. — Jeg, der i almindelig Skridtgang var naaet et godt Stykke ned ad Vejen, hørte pludselig rappe Fodtrin og ser lille Nielsen i strakt Karriere, skarpt for- fulgt af en langbenet Italiener, der svingende en stor Krumkniv, uop- hørligt raabte: Stop Tyven! — Stop den forbandede Tyvsk! (Tedesco). Det gav et Sæt i mig. Nu myrder han ham, tænkte jeg; thi det syn- tes umuligt for Nielsen at klare sig — med sine korte Ben. Jeg tænkte ogsaa paa at løbe, men Skrækken var saa stor, at jeg ikke troede at kunne vinde med; desuden mente jeg det heldigt at lade, som jeg ikke kendte noget til Synderen. — Som en Stormvind for Nielsen tæ- forbi mig, Italieneren med Krum- kniven efter, uophørligt raabende. Men ingen tog Notits af den vrede Mand, der blev mere og mere stak-

aandel og tilsidst gik ud af Løbet. Paa Tilbagevejen bebrejdede han mig, at jeg ikke havde hjulpet ham, men jeg fortsatte uanfægtet min Gang og naaede først Nielsen midt ude paa Campagnen, ikke langt fra Roma. Nu slap han med Skrækken og en lille Formaningstale, lovende Bod og Bedring.

Saa holdt vi alter vort Indtog i Pavestaden, og Peterskirken guld-forsirede Kuppel lyste i Solen, en skarp Modsætning til de hensmuldrede graa og dystre Grave paa den Appiske Vej. Hvor hjemligt var det ikke at trave op og ned ad de bakkede Gader og tale med de elskværdige Folk i Restauranten.

— Hvad? Har De allerede været i Napoli? Hvad synes De saa om Byen. — Godt? — Jamen daarlige Drikkevand har de i Napoli. — Nej, Roma — bona Aqua —, ingen By i hele Verden har saa godt Drikkevand som Roma.

Og den solbrunede Signorita med det hvide, firkantede Hovedlin. lo stolt og udfordrende, saa de tunge Ørenringe raslede.

Paa Foreningskontoret fik vi den triste Meddelelse, at vi ikke kunde faa Rejseunderstøttelse udbetalt to Gange i samme By, vi skulde have fulgt Ruten; nu blev der intet udbetalt før i Firenze eller Ancona.

Hvad skulde vi gøre? Vi havde bestemt regnet med de Penge. Fandt det uretfærdigt. Viide beklage os til den danske Konsul. Saa gik vi derhen; men den danske Konsul var italiensk Købmand, forstod ikke et Muk Dansk. Maatte have Translatør. Forklarede, at vi var uden Midler og ikke kunde faa Understøttelse før Firenze. — Vor Forklaring lod ikke til at gøre nogen- som helst Indvirkning paa Konsulen, der mente, at vi kunde være blevne hjemme.

Nielsen var oprørt over den Behandling, danske Rejsende fik, naar var Konsulens Pligt at hjælpe os, indtil vi kunde faa Penge tilsendt fra Hjemmet. Han kunde dog ikke lade os dø af Sult.

Konsulen blev opbragt og vilde lade Tjeneren smide ham ud. Jeg ventede den samme Medfart, vilde liste af, men fik i det samme en Seddel stukken i Haanden. Da jeg kom ned paa Gaden, saa jeg, det var 5 Lira.

Paa Piazza del popolo holdt vi Raadslagning. Med de 5 Lira havde vi tilsammen en Kassebeholdning af 32 Lira, 16 Lira pr. Hoved til en Uges Marsch over Appeninerne til Firenze. Skulde vi vove Turen eller vente i Roma paa Penge.

Ved pinlig gennemført Sparsommelighed maatte det lykkes. Det var ikke værd, at de hjemme i Danmark fik Nys om, at vi var kørt fast. Men der var ingen Tid at spille, vi maatte afsted straks.

Solen var ved at gaa ned, og inden vi fik gjort Indkøb, var det næsten mørkt. — Vi gik og famlede mellem Peterskirken Kolonader og kunde ikke finde Udgangen. Pludselig blev vi omringet af pavelige Gendarmere, der sikkert har antaget os for fordægtige Anarkister, der var i Begreb med at forøve et Attentat mod Hans Hellighed. Da de havde konfiskeret vore Lomme-knive — de eneste Vaaben, vi var i Besiddelse af foruden Stokkene —, blev vore Papirer eftersat og fundne gyldige. I det paafølgende Krydsforhør, blev Sagen klar, vi fik vore Papirer og Knive tilbage og de var saa elskværdige at lodse os den rigtige Vej ud af Gadelabyrinten.

Saa gik vi videre ud af Byporten, op af de smalle Forstadsgader, og var snart efter ude paa den øde, bakkede Campagne, hvor en ensom Pinje skaffede os Ly for Natten.

Danmark og dets Naboer i Fortid og Fremtid.

Efter et Foredrag af Professor Knud Fabricius ved Friskole-mødet i Odense. (Sv. Av.)

Havet er Vejen mellem Mennesker. Østersøen er Nordeuropas Middelhav. Hvis man finder, at Ligheden halter, skal det indrømmes, om der lægges en æstetisk Bedømmelse til Grund for Østersøen med Homers vinfarvede Hav, hvor Delfinen springer for Skibet, som muntre Hunde foran Vognen. Men de 2 Have har i Forening gjort Europa til den indskaarne Verdensdel, der betinger dens Førerrolle paa Jorden.

Havet er til alle Tider den store Landevej. Selv er det ufugtigbart, det er omgivet af Lande, som giver Føden. Hverken i Østersøen eller i Middelhavet har Fiskeriet nogensinde spillet en større Rolle, undtagen paa de Steder, hvor Kysterne nærmer sig tæt til hinanden, saa Strømmen bliver rivende, saaledes er det i Messinastrødet, Dardanellerne, og ved Konstantinopel, hos os i Bælterne og navnlig i Øresund. Det første Sted er det Thunfisk og Sardiner, hos os Sild, det gælder.

Havet er Vejen. I nyere Tid har Middelhavet været Handelsruten for de franske og engelske Levantkompagnier og Gennemgangslinier til Indien via Suez. I Oldtiden var det de fæniske og græske Skibes store Landevej senere de romerske Købmænds. Siciliens og Nordafrikas Korn, Ægyptens Linned, handledes paa Roms Marked.

Her var Østersøen den gyngende Landevej, hvorpaa Hansaledernes Skibe bragte Livlands Korn og Pommerns Træ til Antwerpen og Brügges Torve for at ombyttes med Tøjer, Tæpper og Krydderier. I de følgende Aarhundreder overtog Hollænderne og Tyskerne.

Middelhavslændene danner derfor ligesom Østersølandene en naturlig Enhed. Men kun en Gang, under Romerherredømmet, lykkedes det at samle alle Middelhavets Kystlande under en Stats Herredømme, og der er aldrig lykkedes helt ved Østersøen. Vi taler ganske vist om Valdemarernes Østersøvælde. Der var dog flere Huller i Ringen. Paa samme Maade var det ogsaa spredte Besiddelser, Svenskerne samlede sig omkring Østersøen. Det gik her som i Middelhavet; De gensidige Kyster kunde samles: Ogsaa her gik det bogstaveligt: Ude af Øje, ude af Sind. De Øer, som kunde skimtes fra Fastlandet, samledes til Staten. Fjernere liggende Øer var det aldrig muligt at faa samlet til en Stat. Fra Aarh. Tid har det været saaledes, at de stote Have skiller, de smalle Vande forbinder.

Naboskab mellem Folkene betyder Uvenskab, siger et gammelt Ord, og en af Diplomaternes Grundregler er; Du skal være Ven med din Nabo. Den samme Følelse hersker altsaa ikke mellem Genboerne.

Som i Danmark, saa i Hellas.

Sammenligningen med nord- og Sydeuropa kan føres videre. Det er næppe for intet, at København i Digtning betegnes som Nordens Athen. Vist er det, at der ikke er noget Land i Europa, hvis ydre Betingelser i den Grad minder om Grækenland som Danmark. Begge Lande bestaar af Halvøer og Øer med Sunde og Stræder imellem. Fra gammel Tid bestaar Danmark af det cimbriske Halvø og den sydlige Del af den skandinaviske Halvø med de mellemliggende Øer. Begge Lande er karrigt udstyret fra Naturens Hånd. Der er begge Steder kun en vis

Percent frugtbart Jordbund, det ene Sted Bjerge, det andet Sted Sandjord med efter uden Lyng. Begge Lande er bleven fortørrede ved Skovhugst, og begge Steder gnavede Gederne Træernes Bark. Begge Stævtvinger Naturen Befolkningen til at vende Ansigtet imod Havet.

En berømt fransk Historiker, Elias Reclus, skriver i sin Geografi, at Danmark har faaet en af de mest lovende og udsigtsrige Pladser i Europa. Et kraftigt og begavet Folk anbragt paa Spidsen af 2 Halvøer og mellemliggende Øer, har af Naturen selv faaet anvist den Opgave, at udbrede sin Magt videre, at blive et mægtigt Storrige fra Elben til Nordkap — eller at blive indsnæret, udsat som det var for Knald eller Fald. At det sidste blev Tilfældet, har man til for en Mennealder siden lagt paa de oldenborgske Konger, men det er man dog nu gaaet bort fra. I al Fald, vi har kendt vor Besøgelsestid og forsøgt med at underlægge os Holsten med Nordtyskland paa den ene Side, Sverrig paa den anden. Vi har i Reglen til hver Tid forstaaet, at hver Opgave burde løses for sig. Valdemarene vendte sig mod Syd, og holdt sig fra Sverrig. Margrethe gik frem mod Nord, medens samtidig Holstenerne sætte sig fast i Sverrig. Kun en Konge rakte samtidig Armene ud mod Nord og Syd, for at genforene Sønderjylland med Danmark satte han Sverrig over Stry. Det var den tragiske Erik af Pommern. Han kendte — ogsaa af gode Grunde — ikke Goethes: I Begrænsningen viser Mesteren sig. Derfor knustes han selv af den sammenstyrtende danske Storslal.

Ligheden mellem Danmark og Grækenland passer kun til et Punkt. Danmark havde Korn, men ikke meget ud over til Selvforsørgelse, og vi manglede Industrimuligheder. Her havde Grækenland det fine Ler,

medes til skønne Kar og Vaser. — Her havde Grækenland ved et billigt Raastof en god Eksport, som fik dobbelt Værdi ved, at Krukkerne kunde fyldes med Olie fra den Oliven, som kunde lages fra Bjergsiderne. Og Indførselen af Korn bragte sund Vareudveksling istand. Bag hele den skønne hellenske Udvikling paa Aandens Omraade ligger denne store attiske Industri og Eksport, som betingende Kunsten.

Danmark frembragte en Tid foruden Korn Salt, men ikke meget udover Hjemmebehovet. Fund fra Broncealderen viser, at Kunstsansen ikke mangler, men Eksportmulighederne var vel ikke tiistede for os.

Forts.

Fra Uge til Uge

—0—

Foredrag.

Den 17. Marts indbyder Olsker Husmandsforening til Stiftelsesfest i Forsamlingshuset. — Med Foredrag af Hr. Landbrugskonsulent Brandt.

Derefter behandles Husflidsskolens Angivelser. Enhver som har Interesse for nævnte Sag bedes møde.

Tiden er inde nu til at enhver maa lære at klare sig selv i en snæver Vending. Og Ungdommen trænger til at lære alt, hvad der kan læres af nyttigt Sysse i dens Fritid. Hvorfor vi maa haabe, at alle Forældre vil støtte Sagen, og sende Ungdommen til Skolen.

Se iøvrigt omst. Annonce.

n.

En Lødekvie

og en lidt brugt Kakkellov er til Salg paa

Skovsholm.

Allinge-Sandvig Syge- og Begravelseskasse

afholder ordinær Generalforsamling paa Forsamlingshuset, Hammershus Tirsdag den 14. Marts Kl. 7.30.

Dagsorden:

Beretning, Regnskabet, Valg af Tillidsmænd. Eventuelt, m. m.

Regnskabet ligger til Eftersyn hos Formanden inden Generalforsamlingen.

Bestyrelsen.

Fra Røbro Mølle

anbefales ekstrafint valset Flormel Do. Sigtemel og Halvsigtemel. Prima Rugmel, — fintskallede og dobbeltklarede Byggryn i flere forskellige Sorter, fint valsedes Byggryn.

Sæd tages i Bytte med Gryn og Mel.

Blandskraa, Majsskraa, valset Majs og valset Byg.

Alt til Dagens billigste Priser — naar større Partier modtages.

Alt pr. Kontant.

Al Slags Sæd modtages til Valsning.

Paalidelig Pige

søges til 1ste Maj.

Valdnøddegård pr. Tein.

Tlf. Allinge 110.

Pæn ung Pige

kan til 1ste Maj faa Plads hos Malermester Hansen, Rø. Tlf. Rø 32.

En flink Pige

og en Karl kan til 1ste Maj faa Plads paa Nordre Nørregaard i Rø.

Olsker.

Husmandsforeningen afholder Stiftelsesfest, Fredag den 17. Marts i Forsamlingshuset. — Med Foredrag af Hr. Landbrugskonsulent Brandt.

Derefter Bortsalg af Husflidsskolens færdige Arbejder.

Fælles Kaffe-bord. — Humoristisk Oplæsning m. m.

De stedlige lokale Foreninger indbydes.

En yngre

Fodermester

og en Pige, fri for Malkning, søges til 1ste Maj paa Vævergaard i Olsker.

Sandvig.

Hjemmelavet Paalæg samt Medisterpølse og Sylte anbefales.

Fredag den 17de ds. faas varm Blodpølse og Leverpølse.

Jul. Hansens Enke, Telefon Sandvig 10.

Gode Chalotter

købes. 1 Kr. pr. kg.

Halleyst, Allinge

Tlf. Sandvig 6 og 47.

En eller to gode

Arbejdsheste

ønskes. I Bytte modtages en Plag eller en Russer. Henvendelse til Brogaard, Allinge.

En Pige

kan til April eller Maj faa Plads. Mejeriet Humledal, Olsker.

Bornholmske

Koge-Ærter

Koger godt ud. 55 Øre pr. Halvkilo.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Slagte-Kreatur

ønskes, naar det kan byttes med en, der lige har kælvet.

Puggogaard, Telefon Ruts 41.

Sandvig.

Chr. Madsen anbefaler sig med alt til Skomagerlaget henhørende, smukt og solidt Arbejde.

Obs. Kapsko omsættes.

En Pige

kan faa Plads til April eller Maj hos J. Riis ved Tejn.

Halleyst - Allinge.

Potteplanter, afskaarne Blomster, Kranse og Buketter anbefales.

M. Kr. Kofod

Tlf. Sandvig 6 og 47.

Nogle Stk. Lødekvier

er til Salg paa

Lindesgaard.

Telefon Allinge 82.

Yngre Karl

søges til 1. Maj paa

Lindesgaard.

En Pige

kan faa Plads til 1. Maj.

Chr. Mogensen, Tein.

Telefon Allinge 106.

Mejeriet Humledal

ønsker Tilbud paa en Regnskabsfører for et Aar fra 12. April 1922. Tilbud med Opgivelse af Løn bedes tilsendt Mejeriets Kontor inden 1. April. mrkt. Tilbud.

Bestyrelsen.

Birkebrænde

— En Ladning prima tørt Birkebrænde forventes snarest og sælges billigt fra lossende Skib.

Bestillinger modtages gerne.

Emil Holm, Allinge.

Allinge Biograf.

Søndag den 12. Marts Kl. 7½

Den store Seriefilm

De gule Djævla

5. Del, Tortur-Kammeret.

Pragtfulde Naturbilleder.

„Højt mod Nord“

En yngre Pige

som vil deltage i Sildearbejde, søges til Maj.

A. Stange, Tein.

En Fjedervogn

Bæreevne 1500 kg, 2 Greifsharver, 5 og 7 Tands, og to brugte Plove sælges billigt.

Smed Mogensen,

Tlf. Ruts 75.

Klemensker Skotøjsforretning.

Et Parti brune Herre- og Damestøvler, prima Varer, sælges meget billigt, samt alt andet Skotøj til meget smaa Priser. Reparationer udføres smukt og solidt.

Alt særligt billigt pr. kontant.

Tlf. n. 47. A. Munch.

**Vil De have
en god Kop Kaffe,**
anbefales det at købe Kaffen hos os.

Vor rene **JavaKaffe** og
Frokostkaffe, blandet, giver en
fortrinlig Drik.

Allinge Kolonial- &
Produktforretning

Saasæd.

Havre. Svaløff Segerhavre, gul Næsgaard Havre, sortren.
Byg. Abed Prentice og Tystofte

Da Partierne af de særlig fine Kvaliteter er begrænsede, anmodes
de ærede Forbrugere om at indgive deres Bestilling i god Tid.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

BORNA smager delikat.

Køb deres Haandklædedrejl hos os.

Prima mønstervævet Drejl 1 Kr. pr. m
do. halvlinnede " 1,50 -
Ekstra svær hellinned " 2,00 -
Meget bred damaskvævet 3,35 -

Nordlandets Handelshus.

Hverdagsveste	6,25
Blaa Maskinjakker	5,00
Ekstra svære do.	8,50
Graa Jakker	10,75
Blaa Benklæder	5,00
Graa Buchskinds do.	7,25
Molskindsbenklæder	9,00
Svære Hvergarns do.	13,50
Overtræksbenklæder	8,50

Nordlandets Handelshus.

Vi har Eneforhandling
af det ægte

ZEPHYR REFORM KRAVETØJ

Spar Penge — Spar Vask.

Bemærk Va emærket.

Nordlandets Handelshus.

Kød og Benmel til Høns.

Benmel til Svin, fortrinligt mod Stivsyge.

Mixet Majs. - Diverse Foderkager:

Et Parti **Byg** sælges til en meget lav Pris.

Alt i gode og sunde Varer.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

SPISESTEL.

Komplette Spisestel fra 88 Kr.

Allinge Kolonial & Produktforretning

BORNA er god!

Store Musikfester

i Allinge og Olsker
med Frelsens Hærs Hornorkester
fra Rønne.

I Frelsens Hær, Allinge, Tirsdag
den 14. Kl. 8. (For Børn Kl. 4).

I Olsker Forsamlingshus Onsdag
d. 15. Kl. 8. — Stort Program.

Rønne-Allinge Jernbanes

Køreplan.

Søgnedage.

Rønne-Sandvig

	8,20	2,00	6,20
Fra Rønne			
- Nyker	8,37	2,19	6,39
- Klemensker	8,50	2,36	6,56
- Rø	9,06	2,52	7,12
- Tein	9,21	3,09	7,29
- Allinge	9,32	3,22	7,42
- Sandvig	9,40	3,30	7,50

Sandvig-Rønne

	11,30	10,00	4,20	8,15
Fra Sandvig				
- Allinge	11,40	10,08	4,28	8,23
- Tein	11,55	10,19	4,39	8,34
- Rø	12,10	10,36	4,56	8,51
- Klemensker	12,30	10,56	5,16	9,13
- Nyker	12,46	11,10	5,30	9,25
- Rønne	1,10	11,30	5,50	9,45

†) Løber kun Lørdag.

††) Løber ikke Lørdag.

Søn- og Helligdage.

Rønne-Sandvig

	8,45	12,35	7,50
Fra Rønne			
- Nyker	9,03	12,53	8,08
- Klemensker	9,19	1,09	8,29
- Rø	9,35	1,25	8,34
- Tein	9,49	1,39	8,54
- Allinge	9,59	1,49	9,00
- Sandvig	10,05	1,55	9,12

Sandvig-Rønne

	10,35	6,00	9,35
Fra Sandvig			
- Allinge	10,43	6,08	9,43
- Tein	10,52	6,17	9,52
- Rø	11,07	6,32	10,07
- Klemensker	11,25	6,50	10,27
- Nyker	11,36	7,01	10,36
- Rønne	11,55	7,20	10,55

Allinge Savværk.

Anbefaler sig med prima 1" Bræd-
der og Splitved.

Planker indtil 5 Fod lange og 4"
tykke, tjentlig som Gavnsstræ til Vin-
duer og Karme o. d. l. og sælges
langt under almindelig Pris. Affalds-
brænde og Savsmuld sælges. Al
Høvning og Skæring udføres godt
og billigt.

paa Telefon-Haandtaget og ring op
Telefon Allinge 74, naar De har
et eller andet at avertere.

Nordbornholms Ugeblads Annon-
cer virker bedst og koster mindst.
Glem det ikke.

Trikolage og Uldgarn.

Har vi det største Udvalg i og til
de billigste Priser, naar vi tager
Hensyn til Kvaliteten, for som sagt
daarlige Varer fører vi ikke, prima
Uldgarn fra 4 Kr. Halv Kilo.

Jens Hansen.

18 pCt. Superfosfat, 37 pCt. Kaligødning

er daglig ventende pr. Skib fra Kastrup. — Flere Bestillinger
kan noteres.

Nordlandets Handelshus.

Vi tilbyder

prima Saasæd til Foraaret.

Parti af **2-rd. Byg, Tystofte Prentice.**
do. Svaløff Prinsesse.

Havre, hvid Seger.

1ste Aars Avl efter kontrolleret Stamsæd. Triørrenset
kraftige Kvaliteter. Vær saa god at give os Bestilling snarest.

Nordlandets Handelshus

Nørresundby Gødningsskalk

er paa Lager og ekspederes læsset i Banevogne eller tilkørt
paa Landet efter laveste Beregning.

Nordlandets Handelshus.

**Priserne er nedsatte
i disse Dage**

paa **Portland Cement** - 1 Kr. pr. Sæk,
Tagpap, alle Slags - 1,50 pr. Rulle.

og skal der bruges større Kvanta, saa giver vi billigt Tilbud.

Nordlandets Handelshus.

Stor Prisnedsættelse paa alle Slags
Brædder, Planker, Tømmer, Sparrer.

Sidste Prisliste er af 3. Marts, og kan der herefter hand-
les meget billigt. Læg Mærke til, at vi har mange tørre, vel-
lagrede Brædder og Planker, som vi sælger til omtrent halv
Indkøbspris. Ved kontant Handel gives yderligere Rabat.

Nordlandets Handelshus.

Fra Sejler „J. P. Holm“ losses i disse Dage

Gøddings 50 pCt. **Foderblanding**

Prima **Soyaskraa. Stor amrk. Majs,**
Grove danske Hvedeklid

og vi kalkulerer lavere Priser for disse Varer.

Nordlandets Handelshus.

**Prima Kærnefoder
til Høns, Svin og Heste.**

Hvedeblanding, valset Hvede, Hvedeskraa, Havre, Blandsæd,
Byg og Ærteblandsæd.

Nordlandets Handelshus.

BORNA er bedst og billigst

Vi har mange Okantede

Fyrrebrædder,

1" og 1 1/4" tykke, som sælges efter den nye Prisliste.
Rabat pr. kontant i

Nordlandets Handelshus.

Ny Sending frisklavet

Dansk Soyaskraa

sælges fra Lager til billigste Dagspris.

Nordlandets Handelshus.

Avertér i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepris. - Læses overalt paa Nordlandet

Havregryn.

Fin Vare. a 23 Øre pr. 1/2 kg.

Allinge Kolonial- og
Produktforretning.

God Kalechevogn

med Patentakser og Bremse er til
Salg eller Bytte med en god fast
Vogn.

Kjeller, Vang.
Tlf. Rute 20.

CLOËTTA

Fineste dansk Fabrikat
i ½ Kg Pækker.

Trælast. Trælast.

Et større Parti 1" og 1½" Brædder sælges med særlig stor Rubat; Udsudsbrædder fra Kr. 3,24 pr. Tyll. Iøvrigt har vi Lager af prima høvlende og pløjede Brædder, Planker forefindes i alle Dimensioner. — Gode og tørre Varer. Rabat pr. kontant.

Allinge Kolonial & Produktforretning

Gode eng. Nøddekul

Med Damperen fra Simrishamn fik vi et mindre Parti heraf, som sælges i mindre Kvantaler til alle, som trænger til Brændsel.

Nordlandets Handelshus.

Majs og Hvedeklid er udsolgt for Tiden,

men vi har en god Kornblanding, bestaaende af Totredjedel Hvede og Entredjedel 2-rd. Byg og valset Hvede til Blødfoder til Hønsene og sælger til rimelig Pris.

Nordlandets Handelshus.

BORNA giver lækkert Smørrebrød.

Dansk Klidmelassefoder
Valsede Texas Bomuldsfrøkager,
Grove danske Rugklid

er paa Lager og anbefales.

Nordlandets Handelshus.

Gode Kalkskaller til Hønsene

sælges i Sække a 50 kg billigt.

Nordlandets Handelshus.

Alle Mennesker,

som har set, hvorledes

Bornholms Vegetabil Margarine,

fremstilles, behandles og opbevares, vil ganske uvilkaarligt forlange dette højfine Produkt til sine Maaltider. — Alle Forretninger i Allinge-Sandvig sælger

Bornholms Vegetabil Margarine.

Restlageret af

Drengehabiter og Stortrøjer

udsælges i disse Dage til halv Pris og derunder.

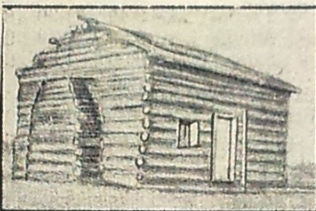
Nordlandets Handelshus.

Børnenes Rubrik.

Billedet ovenfor gengiver en smuk Scene i den amerikanske By New-aek (beliggende et Par Mile fra New York). Man ser en Flok Børn ved Statuen af en af Amerikas største Mænd, Præsident Abraham Lincoln. nogle af dem leger, andre læser og 2 Smaapiger har anbragt sig oppe paa Statuen saa fortrinligt, som om Præsidenten var deres egen Onkel. Du vil se, at blandt Børnene er der en lille Negerdreng. Det er ikke tilfældigt, at det er saadan, for Abraham Lincoln var den Mand, der afskaffede Slaveriet i de forenede Stater og skaffede mange Tusinde af forpinte Mennesker menneskeværdige Levevilkaar.

Abraham Lincoln fødtes i et fattigt Hjem, i et Blokhuis, som du ser ovenfor, i Kentucky. Hans Fader, der var Farmer og Tømrer, tog sig ikke meget af Drengen, og da hans Moder døde, kom den lille Abraham tidligt til at staa paa egne Ben. De Mennesker, han levede iblandt, var haarde og vilde, og Omgangen med dem hærdede ham. Han var en rask Dreng men ogsaa en god Dreng, og han viste stor Iver for at lære noget.

Lincoln lærer at skrive.

I den Købmandsforretning, hvor han i en tidlig Alder maatte fortjene sin Føde som Medhjælper, ekspererede han Kunderne og læste samtidig. Han gik gerne et langt Stykke Vej for at faa fat i en Lærebog. — Akkurat ligesom i Hjemmet, da han ofte gik en Mil for at faa fat i en Grammatik.

Som voksen Mand deltog Lincoln i Kampen mod Indianerne, og en af hans første Handlinger som Kaptejn bestod i, at han frigav en gammel Indianer, som hans Folk var ved at hænge.

Da han senere efter at have været i forskellige Livsstillinger og efter at være blevet Medlem af Parlamentet, blev Nordamerikas Præsident, satte han en hel Befolknings-

Lincoln undervises af sin Stedmoder.

klasse i Frihed, nemlig Negrene, der i Tusindvis førtes i Skibe fra Afrika til Amerika, hvor de paa Auktioner solgtes til Plantageejere. Disse stakkels Slaver fik tit den mest umenneskelige Behandling, saadan, som du kan læse om i den berømte Bog „Onkel Toms Hytte“.

Det knnde Abraham Lincoln ikke holde ud at se paa. Han fælte det som en Skam for ham og den Race, han tilhørte, at Mennesker skulde sælges og behandles som Dyr. De sydlige Stater vilde beholde Slaveriet, og der opstod en Krig mellem dem og de nordlige Stater, men Abraham Lincoln gennemførte sin Sag. Slaveriet blev ophævet. Under Kampene spurgte man en Gang Lincoln, om han ikke nok troede, at Gud var paa Nordstaternes Side. „Det kan jeg ikke sige noget om“, svarede Lincoln, „det er kun mig om at gøre, at vi er paa Guds Side“.

Lincoln døde efter et Alttentat, som en halvgal Skuespiller forøvede mod ham.

Men Mindet om han, hans Uegennyttighed og Retskaffenhed, lever, og der er næppe een Dreng i Amerika, som ikke ønsker at komme til at ligne ham.

Onkel Peter.

Slaa Rotterne ihjel med

RATIN

Dyrslægt, Laboratorieforstander L. BATH'S Afhandling „Om rattens rolle i Rottedyddelsen“ der giver Anvisning paa den Udlægningsplan, som bør følges for at opnaa et godt Resultat, udlægges gratis af.

Ny Sendung hver Uge

Nordlandets Handelshus

Varerne

der sælges i vor Forretning, er absolut 1ste Klasses, og det bringes

Forbrugernes Erindring, at Prisene er billige. De kan ikke faa Varerne helt

gratis,

men vi gør Dem opmærksom paa, at der gives

Rabat

paa alle Kolonialvarer, der betales pr. Kontant.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Engelske Kul

hjemkomne.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Mod Stivsyge.

Fin og lys **Svinetran** haves nu paa Lager.

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Overretssagfører

Bojesen Kofoed, Rønne

St. Mortensgade 17.

Inkassation, Dokumentskrivning m. m. Træffes i **Hasle** Onsdag Formd.

Et Parti

TAPETER

udsælges for 40 Øre Rullen.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Skærreriet

og **Maskinsnedkeriet** anbefales.

L. Ficht, Klemensker.
Telefon n. 13.

NOMATOLSÆBEN

(80 % Toiletsæbe)

giver Dem

Renhed — Sundhed — Skønhed.

Faas overalt paa Øen.

Kos os Køber De altid bedst og billigst.

Prima ægte blaa Serges-Klædninger

75 Kr. pr. Sæt. Bestillinger paa Klædninger modtages, for god Pasning garanteres. **Arbejdstøj** samt **Jakker, Benklæder, Veste, Skjorter** og **Bluser** fører vi altid i de bedste Kvaliteter. Simple Reklamevarer fører vi ikke, da det bedste er ikke for godt. **Konfirmationsklædninger** ventes hjem.

Fens Hansen.

Gør De en Pige, en Kar eller en Dreng, eller mangle De en Svend eller Lærling en Fodermester eller anden Medhjælper, bør De snarest avertere i Nord-Bornholms Ugeblad der hver Fredag bringes direkte ind c. 1700 Hjem og læses af saa godt som hvert eneste Tyende. En Annonce her i Bladet vil derfor saa godt som altid bringe et tilfredsstillende Resultat.